چەند رەخنەیەکی دۆستانە ... فەریق م حەوێزیی

هەندێکجار دەبینین بڵاوکراوەیەکی ئەدەبی شیعرێکی سادە و کەم بایەخ لە رووی شیعرێتییەوە بڵاودەکاتەوەو بە پێچەوانەشەوە شیعرێکی بەپێزو ئاستبڵند رەفز دەکاتەوە، ئەمە ئاساییە لەبارێکدا تایبەتمەندانی شیعر لە هیچ دەزگایەکی میدیایی ئەدەبیدا بوونیان نییە، کەواتە بڕیارەکە دەگەڕیتەوە سەر میزاجی کەسەکان، میزاجیش شتێکی نابەرجەستەیەو لە کەسێکەوە بۆ کەسێکی تر دەگۆڕدرێت بە پێی ئاستی تێگەشتن و ئەزموون و سەلیقەو رۆشنبیرێتی شیعریی ئەو کەسە، بەڵام ئەی چی لەگەڵ ئەو پیاهەڵدانانەدا بڵێێن بۆ نموونە کەسێکی وەك یوسف عیزەدینی رۆمانووس لەسەر شاعیرێکی وەکو داستان بەرزان بینووسێت، ئایا ئەمە دەچێتە قاڵبی رەخنەی میتۆدیی و زانستی و ئەکادیمی یان بەس بەرەندەکردنێکی میزاجییە وەك خوێنەرێك نەك رەخنەگرێك، هەر ئەوەندەش دەنووسێت کاک یوسف کە داستان بەرزان شاعیر(یەسنین)ی رووسییە بۆ کوردان چونکە هەردووکیان باسی واقیعی بریندار دەکەن، ئیتر نازانم جورئەتکردنی گوتەیەکی ئاوها چۆن لێکەوتەیەکی مێژوویی دەبێت لەسەر کاری ئەدەبی ئەو دوو بەڕێزە؟! وەك لەو وتارەیدا یوسف عیزەدین بڵاویکردووەتەوە بەناوی (یەسنین و داستان بەرزان)، لە بەرانبەریشدا داستان بەرزانی شاعیر هەڵدەستێت بە پیاهەڵدانی رۆمانێکی یوسف عیزەدین بە ناوی (وێڵگەی یادەوەرییە گریمانکراوەکان) وەك ئەوەی بڵێت ئەمە پاداشتی نووسینەکەی تۆیە لەسەر من، ئیتر خۆتان بڕیار بدەن ئایا چ تایبەتمەندییەك دەمێنێتەوە بۆ نووسینی رەخنەو ڕێزگرتن لە فاکتەری شارەزایی و توانادارێتی ئەو کەسە لەو بوارە وێژەییە جیاوازەدا!یان ڕێنماییکردنی خوێنەرێکی سادەو نیشاندانی حەقیقەتی داهێنان!
ئەگەر لێرەدا تەماشا بکەن کۆپی هەردوو وتارەکەم داناوە:
یەکەم/

دووەم/

ئەم حاڵەتەی سەرەوە بیری دۆخێکی تری خستمەوە کە بڵاوکردنەوەی درەنگوەختی شیعری (دوو چاوی) ... جەلالی میرزا کەریم بوو، راستە کە ئەو خۆی وەفاتی کردووە وشیعرەکە وەك زمان و شێوە شوێنکەوتەی ڕێبازی رایلیزمە کە بۆ کاتی خۆی تازەبوو، هەروەها ئەو شیعرە وەك دیارە لە 1958دا نووسراوەو ستایشی کۆتایی هاتنی قۆناغی پاشایەتی

و دەستپێکردنی کودەتای کۆماریبوونی عێراق بوو کە هەموو نەهامەتییەکانی گەلی عێراق لەوێوە سەرچاوەی گرت، باشە خۆ ئێستاشی لەگەڵدا بێت وڵاتە پێشکەوتووەکانی وەکو یابان و نەرویج و بەریتانیاو دەیانی تر هەر پاشایەتین و کەچی رۆشنبیرێکیشمان نەبینی داوای هێنانی رژێمی کۆماریی بکات لەو وڵاتانەدا؟. لەمەشدا خەمڵاندن و لێکدانەوەی هەڵە پێشچاو دەکەوێت و شوێن قەرەباڵغی کەوتن دەردەکەوێت، ئێوە خۆتان دەتوانن بگەڕێن و مێژوو بخوێننەوە ئایا ئەوسا عێراق چەند ئارامترو ژیان تیایدا ئاسانتر بوو وەك لەو هەموو کرێزە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و رۆشنبیریی …. یانەی لە دوای کودەتا شومەکەی عەبدولکەریم قاسم بەرپاکرا و بووە هۆی دواکەوتن نەك ڕزگاربوون؛ بە پێچەوانەی خەمڵاندنی رۆشنبیرانی ئەو کات کە گۆرانییان بە باڵایدا دەگوت. پاشان ئێمە دەیان و سەدان شاعیرمان هەن لە رابردووی دوورو نزیکداو بەرهەمیشیان زۆر زۆرە، ئایا دەکرێت دووبارە بڵاویان بکەینەوە چونکە لە قۆناغێکدا کەسانێك موعجیبی بوون؟ ئەمە هەر چییەك بسەلمێنێت سەرەتا دەستبەتاڵی و نهمانی داهێنان دەگەیەنێت و هیچ پێویست ناکات ئاوها بەرەو دواوە بگەڕێینەوە.

هەر بۆ نموونە شاعیر لە شیعری (دوو چاوی)دا دەڵێت:

بەیانی سوور
پڕ لە ئاوات
ئاواتی گەل و نیشتیمان
کورد و عەرەب
ڕزگاریان بوو
لەژێر دەستی داگیرکەران
بەیانی، گوڵ
بزەی ئەهات
لەگەڵ خۆری تازەی خەبات
پیرۆزبایی
ئا ئەم گوڵەش
ماچ بوو بەخوڕ دای بە خەڵات

*گۆڤاری شەفەق، ژمارە 11 و 12. کانوونی یەکەمی 1958